Transit Rejiminde Düzenlenen Ek Tahakkuk Kararları Hk. - 13.02.2026

T.C. Gümrükler Genel Müdürlüğü - 13.02.2026 Tarihli 118907082 Sayılı Yazı - Transit Rejiminde Düzenlenen Ek Tahakkuk Kararları

T.C.
T?CARET BAKANLI?I
Gümrükler Genel Müdürlü?ü

Say? : E-96603261-120.99-00118907082
Konu : Transit Rejiminde Düzenlenen Ek Tahakkuk Kararlar?

13.02.2026 / 118907082
DA?ITIM YERLER?NE

Bakanl???m?za intikal eden olaylardan, son dönemlerde transit rejimi ihlallerine ili?kin vergi asl?n?n takibinde gümrük idarelerinde farkl? uygulamalar?n oldu?u, baz? gümrük idarelerince transit beyannamesinin kapanm?? ve teminat?n sistem üzerinden iade edildi?i durumlarda transit rejim ihlali dolay?s?yla tahakkuk ettirilen vergilerin Gümrük Kanunun 197`inci maddesi kapsam?nda Bilge Sisteminde “Ek Tahakkuk Karar?” düzenlenerek yükümlüsüne tebli? edildi?i, transit beyannamesinin kapanmam?? statüde oldu?u ve teminat?n iade edilmedi?i durumlarda ise, öncelikli olarak 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanunun 37 inci maddesi kapsam?nda transit rejimi ihlalinden kaynaklanan vergilerin yaz?l? olarak rejim hak sahibine tebli? edildi?i, ödenmemesi halinde ek tahakkuk karar? düzenlenmeksizin ayn? kanunun 56`nc? maddesi çerçevesinde i?lem tesis edildi?i tespit edilmi?tir.

Ayr?ca, baz? gümrük idarelerince, tüm Gümrük ve D?? Ticaret Bölge Müdürlüklerine muhatap 30.07.2018 tarihli ve 36233267 say?l? Genel Müdürlü?ümüz da??t?ml? yaz?s?nda yer verilen “… transit rejiminin ihlal edilmesinden kaynaklanan vergi asl? alacaklar? için öncelikle ek tahakkuk karar? düzenlenmesi, an?lan karar?n kesinle?mesini müteakip 6183 say?l? Kanun kapsam?nda takibata geçilmesi suretiyle i?lem tesis edilmesi” yönündeki talimat do?rultusunda i?lem tesis edildi?i, ancak düzenlenen ek tahakkuk kararlar?na kar?? aç?lan davalarda vergi mahkemelerince idareler aleyhine kararlar verildi?i anla??lm??t?r. Örne?in, Trabzon Vergi Mahkemesinin E:2023/365 K: 2024/171 say?l? Karar?nda;

“...yurda giri? esnas?nda tahakkuk ettirilen gümrük vergilerine ili?kin teminatl? alacaklarda rejim ko?ullar?n?n ihlal edildi?inin somut olarak ortaya konulmas? durumunda öncelikle 6183 say?l? Kanun`un 37. maddesi uyar?nca i?lem tesis edilerek alaca??n vadesinin belirlenmesi, bu i?lemin tebli?inden sonra ayn? Kanun`un 56`nc? maddesine göre i?lem tesis edilmesi gerekirken,, davac? ?irket ad?na ek tahakkuk karar? al?nmas?nda ve ek tahakkuk karar?na yap?lan itiraz?n reddine dair i?lemin bu k?sm?nda hukuka uyarl?k bulunmamaktad?r” ? eklinde,

?stanbul 8. Vergi Mahkemesinin E: 2025/1003 - K:2025/ 1962 say?l? Karar?nda ise;

“…transit refakat belgesine iliskin olarak al?nan teminat?n iade edilmedi?i ve irad kaydedilmedi ?i görüldü?ünden tahakkukun yap?ld??? ve itiraz?n z?mnen reddine ili?kin i?lemin tesis edildi? i tarihlerde kamu alaca??n?n teminatl? alacak niteli?inde oldu?u, bu durumda teminatl? kamu alacaklar? için öncelikle 6183 say?l? Kanun`un 37`nci maddesi hükmü uyar?nca vade belirleme i?lemi tesis edilmesi suretiyle takip i?lemlerine ba?lan?lmas? gerekirken, bu usule riayet edilmeden davac? hakk?nda düzenlenen ek tahakkuk karar? ile bu karara vaki itiraz?n z ?mnen reddine dair dava konusu bölge müdürlü?ü i?leminde hukuka uygunluk bulunmamaktad ?r.”

?eklinde karar verilerek transit rejimi ihlallerinde vergi asl? takibat?nda ek tahakkuk karar? düzenlenmesinde transit rejiminin teminatl? alacak oldu?undan bahisle hukuka uyarl?k bulunmad???na hükmedilmi?tir.

6183 say?l? Kanunun 37 nci maddesinde kamu alacaklar?n?n hususi kanunlar?nda belli edilen zamanlarda ödenece?i, hususi kanunlar?nda ödeme zaman? tespit edilmemi? amme alacaklar?n?n Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yap?lacak tebli?den itibaren bir ay içinde ödenece?i, bu ödeme müddetinin son gününün amme alaca??n?n vadesi günü oldu?u, amme borçlusunun isterse borcunu belli zamanlardan önce ödeyebilece?i hususlar? hüküm alt ?na al?nm??t?r.

An?lan Kanunun 55 inci maddesinde amme alaca??n?n vadesinde ödenmemesi durumunda 15 gün içinde borçlar?n ödenmesi veya mal bildiriminde bulunulmas? gerekti?i hususunun ödeme emri ile tebli? olunaca?? düzenlenmi?tir.

56 nc? maddesinde ise;

“Kar??l???nda teminat gösterilmi? bulunan amme alaca?? vadesinde ödenmedi?i takdirde, borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminat?n paraya çevrilece?i veya di?er ?ekillerle cebren tahsil devam olunaca?? borçluya bildirilir. 15 gün içinde borç ödenmedi?i takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alaca?? tahsil edilir.” hükmüne yer verilmi?tir.

Bu kapsamda, Kanun'un ilgili maddeleri uyar?nca; e?er bir kamu alaca?? teminata ba?lanm?? sa ve vadesinde ödenmezse, borçluya 15 gün içinde ödeme yapmas? için bildirim gönderilmesi, bu bildirimde, ödeme yap?lmad??? takdirde teminat?n do?rudan nakde çevrilece ?i veya kefilin takibe al?naca??n?n aç?kça belirtilmesi gerekmektedir. Verilen bu süre sonunda borç hâlâ ödenmemi?se, vergi dairesi ba?ka bir i?leme gerek duymadan teminat? paraya çevirerek ya da kefil üzerinden yasal süreci i?leterek alaca??n? tahsil edecektir.

Di?er taraftan, 4458 say?l? Gümrük Kanununun 79 uncu maddesinin birinci f?kras?n?n (a) bendi;

"1-Bu Kanunun 80 ila 83 üncü maddelerinde geçen;

a) "?artl? muafiyet düzenlemesi" deyimi, serbest dola??mda olmayan e?yaya,

- Transit,

...

rejimlerinin uygulanmas? anlam?na gelir.",

81 inci maddesinin ikinci f?kras?;

"2. E?yan?n bir ?artl? muafiyet düzenlemesine tabi tutulmas?, söz konusu e?ya için tahakkuk edebilecek her türlü gümrük vergilerine kar??l?k teminat verilmesi ?art?na ba?l?d?r.",

85 nci maddesinin birinci ve ikinci f?kralar?;

"1.Transit e?yas? için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sa?lamak üzere teminat verilmesi zorunludur. Ancak;

a) Havayoluyla,

b) Boru hatt?yla,

c) Demiryoluyla,

d) Denizyoluyla,

yap?lan ta??malar için, yönetmelikle belirlenen haller d???nda teminat aranmaz.

Teminat:

a) Tek bir transit i?lemi için bireysel teminat,

b) Müste?arl?k taraf?ndan izin verilmesi halinde, birden fazla transit i?lemi için kapsaml? teminat, ?ekillerinde olabilir.",

183 üncü maddesinin birinci ve üçüncü f?kralar?;

“1. Gümrük gözetimi alt?ndaki ithalat vergilerine tabi e?yan?n, kanuna ayk?r? olarak gümrük gözetimi d???na ç?kar?lmas? halinde gümrük yükümlülü?ü do?ar.”,

...

Bu Kanun hükümlerine göre; a) E?yay? gümrük gözetiminden ç?karan ki?iler, b) Bu ç?karma i ?ine i?tirak eden ve e?yan?n gümrük gözetiminden ç?kar?ld???n? bilen veya normal olarak bilmesi gereken ki?iler, c) Söz konusu e?yay? elde eden veya elinde bulunduran ve bu e?yay? elde etti?i veya ald??? s?rada gümrük gözetiminden ç?kar?ld???n? bilen veya normal olarak bilmesi gereken ki?iler, d) E?yan?n geçici depolanmas?nda veya tabi tutulmu? oldu?u gümrük rejiminin kullan?lmas?ndan do?an yükümlülükleri yerine getirmesi gereken ki?iler, Gümrük vergilerinden sorumludurlar.”,

197 nci maddesinin birinci ve be?inci f?kras?;

“l. Gümrük vergileri, tahakkukundan hemen sonra yükümlüye tebli? edilir.

…

Bu madde hükümlerine göre tebli? edilen gümrük vergileri; 242 nci maddede belirtilen sürelerde itirazda bulunulmamas? veya süresi içinde idari yarg? mercilerine ba?vurulmamas? hallerinde bu sürelerin bitti?i tarihte kesinle?ir; dava aç?lmas? halinde mahkemece yükümlü aleyhine verilen karar?n gümrük idaresine tebli? edildi?i tarihte tahsil edilebilir hale gelir.”,

198 inci maddesinin ikinci f?kras?;

“2. Tebli? edilen gümrük vergilerine kar?? 242 nci madde çerçevesinde gümrük idareleri nezdinde itiraz edilmesi ödeme süresini keser. Ödeme süresi idarenin ya da yarg? mercii karar ?n?n tebli? edildi?i tarihten itibaren yeniden ba?lar”,

201 inci maddesi;

“Süresi içinde ödenmeyen kesinle?mi? gümrük vergileri hakk?nda 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanun hükümleri uygulan?r.”,

202 inci maddesinin birinci f?kras?;

“1. Gümrük mevzuat? uyar?nca, gümrük vergilerinin ve di?er amme alacaklar?n?n ödenmesini sa?lamak üzere bir teminat verilmesi gereken hâllerde, bu teminat söz konusu vergiler ve di?er amme alacaklar? tutar? kadar yükümlü veya yükümlü olmas? muhtemel ki?i taraf?ndan verilir.”,

204 üncü maddesinin birinci f?kras?n?n birinci cümlesi;

“1. 202 nci maddenin birinci f?kras?nda belirtilen teminat tutar?, teminata konu gümrük vergileri tutar?n?n kesin olarak tespiti halinde bu miktar, di?er hallerde ise tahakkuk edilen veya edilebilecek gümrük vergilerinin en yüksek tutar? esas al?narak belirlenir…”,

205 inci maddesi;

“Gümrük vergileri için kabul edilecek teminatlar ile bunlar?n de?erlendirilmesi 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanun hükümlerine tabidir…,”

206 nc? maddesinin ikinci ve üçüncü f?kralar?;

“2. Teminat?n al?nmas?n? gerektiren gümrük yükümlülü?ü sona erdi?inde teminat çözülür.

Gümrük yükümlülü?ü k?smen sona erdi?inde, ilgilinin talebi üzerine verilmi? teminat k?smen çözülür. Ancak, söz konusu teminat?n k?smen çözülmeye uygun olmas? gerekir.”

hükümlerini amirdir.

Ayr?ca, Gümrük Yönetmeli?inin 244 üncü maddesi;

“(1) ?lgili gümrük idaresince transit i?leminin usulüne uygun olarak gerçekle?tirilmedi?inin tespit edilmesi durumunda tahsilat i?lemi ba?lat?l?r.

(2) ?lgili gümrük idaresince yükümlüsüne tebli? edilen gümrük vergileri ve di?er yükler, 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

(3) Süresi içinde ödenmeyen kesinle?mi? gümrük vergileri ve di?er yükler için, 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde, ilgili gümrük idaresince kefil nezdinde tahsilat i?lemi ba?lat?l?r. Ortak transit rejimi kapsam? i?lemlerde kefilden tahsilat?n yap?labilmesi için, gerekli bildirimlerin öngörülen sürelerde kefile yap?lm?? olmas? gerekir.

(4) Kefil taraf?ndan süresi içinde ödenmeyen gümrük vergileri ve di?er yükler için kefil nezdinde 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanun hükümlerine göre takibata geçilir.

(5) Teminat?n yeterli olmamas? halinde kalan tutar, 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanun hükümlerine göre yükümlüsünden tahsil edilir.”

hükmündedir.

Di?er taraftan, 4 Seri Nolu Gümrük Genel Tebli?i (Transit Rejimi) 41 inci maddesinde hareket gümrük idaresinin, rejimi ibra etmesi halinde teminat? serbest b?rakaca??, bununla birlikte, kapsaml? teminat kullan?lmas? durumunda var?? bilgisi mesaj? al?nd???nda ilgili transit i?

lemine ili?kin teminat tutar?n?n serbest b?rak?laca?? hüküm alt?na al?nm??t?r. Ayr?ca, an? lan Tebli?in 52 nci maddesinin ikinci f?kras?nda süresinde ödenmeyen gümrük vergileri ve di? er yükler için 6183 say?l? Amme Alacaklar?n?n Tahsil Usulü Hakk?nda Kanun hükümlerine göre i?lem yap?laca?? düzenlenmi?tir.

Gümrük Genel Tebli?i (Tahsilat ??lemleri) (Seri No: 2)'nin 4 üncü maddesinin üçüncü f?kras? nda ise;

"(3) ?artl? muafiyet rejimlerine giri?te veya nihai kullan?m izni kapsam?nda, tahakkuku yap?lan ve teminata ba?lanan gümrük vergilerine ili?kin olarak, ilgili rejim hükümlerinin ihlali halinde, alacak asl?na ili?kin ayr?ca tahakkuk yap?lmaz." ?eklinde düzenlemeye yer verilmi?tir.

Yukar?da yer verilen mevzuat hükümleri kapsam?nda, transit rejimi bir ?artl? muafiyet düzenlemesi olup e?yan?n bir ?artl? muafiyet düzenlemesine tabi tutulmas?, söz konusu e?ya için tahakkuk edebilecek her türlü gümrük vergilerine kar??l?k teminat verilmesi ?art?na ba?l? d?r. Transit rejiminde teminat tek bir transit i?lemi için bireysel teminat olabilece?i gibi birden fazla transit i?lemi için kullan?lan kapsaml? teminat ?eklinde de olabilir. Transit rejimine tabi tutulan e?ya, rejim hükümlerine uygun ?ekilde var?? gümrük idaresine sunuldu?unda transit rejimi sona erer ve hareket gümrük idaresi, rejimi ibra etmesi halinde teminat? serbest b?rak?r. Kapsaml? teminat kullan?ld??? durumlarda ise, var?? bilgisi mesaj? al?nd???nda transit i? lemine ili?kin teminat tutar? serbest b?rak?l?r. Dolay?s?yla transit rejiminde kapsaml? teminat dü?ümlü olarak çal??an bir teminat türüdür.

Transit rejiminde teminat, alaca??n do?mu? ve kesinle?mi? oldu?u anlam?na gelmemekte; yaln?zca ileride do?mas? muhtemel kamu alaca??n?n tahsil güvenli?ini sa?lamak amac?yla al ?nan bir koruma önlemi niteli?i ta??maktad?r. Bu çerçevede, transit rejiminin rejim hükümlerine uygun olarak sonland?r?lmad??? durumlarda gümrük yükümlülü?ü do?aca?? ndan idarece tahsil edilecek gümrük vergileri için, öncelikle vergilerin tahakkuk ettirilmesi ve yükümlüye usulüne uygun ?ekilde tebli? edilmesi gerekmektedir. Nitekim 4458 say?l? Kanun'un 197'nci maddesi uyar?nca gümrük vergilerinin tahakkukundan hemen sonra yükümlüye tebli? edilece?i hususu düzenlenmi?tir. Ayn? Kanun'un 198'inci maddesi ise, bu tebli?e kar?? idari itiraz yoluna gidilmesinin ödeme süresini kesece?ini ve nihai karar?n tebli?i ile sürenin yeniden ba?layaca??n? hükme ba?lamaktad?r. Bu hükümler birlikte de?erlendirildi? inde, tahakkuk ve tebli? i?lemi, yaln?zca teknik bir i?lem olmay?p, yükümlünün itiraz ve dava hakk?n? kullanabilmesinin ön ko?ulu olan kurucu bir idari i?lemdir.

Kald? ki, transit rejiminde al?nan teminat, "do?abilecek" vergiler için öngörülmü? bir üst s?n?r mahiyetindedir. Rejim ihlali gerçekle?ti?inde ortaya ç?kan somut kamu alaca??, her zaman ba ?lang?çta al?nan teminat tutar? kadar olmad??? gibi söz konusu teminat tutar? ile s?n?rl? da kalmayabilmektedir. E?yan?n miktar?ndaki farklar, tarife pozisyonu (GT?P) de?i?iklikleri, döviz kurunun de?i?mesi veya ihlal an?ndaki güncel vergi oranlar? nedeniyle, gerçek amme alaca??

n?n ba?lang?çtaki teminat tutar?n? a?abildi?i durumlar da söz konusu olabilmektedir. Dolay?s ?yla bu durum, transit rejimi ihlallerinde, öncelikle ek tahakkuk karar? düzenlenerek ödenecek vergilerin miktar?n?n belirlenmesini zorunlu k?lmaktad?r.

Ayr?ca, Gümrük Kanunu'nun 85 inci maddesinde kural olarak, transit rejiminde transit e?yas? için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sa?lamak üzere teminat verilmesi zorunlu olmakla birlikte havayolu, denizyolu, demiryolu ve boru hatt?yla yap?lan ta??malarda, yönetmelikle belirlenen haller d???nda teminat aranmamaktad?r. Bu durumda ise, transit rejimi ihlallerinde vergi asl? takibatlar?nda ek tahakkuk karar? düzenlenmeksizin do?rudan 6183 say ?l? Kanunun 56 nc? maddesine gidilmesi, idarece ta??ma modlar?na göre bir ayr?ma gidilerek ikili bir mekanizma çal??t?r?lmas? (teminat aranmayan ta??ma modlar? için ek tahakkuk düzenlenmesi, teminat aranan durumlarda ise do?rudan 6183 say?l? Kanunun 56 nc? maddesinin i?letilmesi) anlam?na gelir ki, bu da usul ekonomisine ayk?r? oldu?u gibi idarece iki farkl? hukuki rejim i?letilmesi sonucunu do?uracakt?r.

Di?er taraftan, transit rejiminde bir gümrük yükümlülü?ünün do?mas? halinde, Gümrük Kanunu`nun 183 üncü maddesinin üçüncü f?kras?nda gümrük vergilerinden sorumlu olacak ki ?iler belirtilmi? olup bu kapsamda rejim hak sahibi yan?nda ta??y?c? da yükümlü olmas? muhtemel ki?iler aras?nda olabilmektedir. Bu gibi durumlarda, rejim hak sahibinin teminat? alt? nda ta??nan transit rejimi kapsam? e?yaya ili?kin bir yükümlülük do?du?unda rejim hak sahibinin yan? s?ra, teminat sahibi olmayan ta??y?c? için 6183 say?l? Kanunun 56 nc? maddesi uyar?nca takibata geçilmesinin ta??y?c?n?n teminat? bulunmad???ndan uygulamada sorun yarataca?? de?erlendirilmektedir. Zira an?lan madde kapsam?nda borçluya borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminat?n paraya çevrilece?i veya di?er ?ekillerle cebren tahsil devam olunaca?? bildirilmektedir.

Öte yandan, Gümrük Kanunu'nun 201 inci maddesinde aç?kça süresi içerisinde ödenmeyen kesinle?mi? gümrük vergileri hakk?nda 6183 say?l? Kanun hükümlerinin uygulanaca?? hüküm alt?na al?nm??t?r. Dolay?s?yla 6183 say?l? Kanun uyar?nca tahsilat a?amas?na geçilebilmesi için öncelikle alaca??n idari bir i?lemle (ek tahakkuk) miktar olarak belirlenmesi ve yükümlüsüne tebli? edilerek söz konusu ek tahakkuk karar?na kar?? gümrük mevzuat? uyar?nca yükümlüye itiraz ve uzla?ma hakk? tan?nmas? gerekti?i de?erlendirilmektedir. Söz konusu hususlar ayr?ca ülkemizin de taraf oldu?u uluslararas? anla?malar?n da getirdi?i bir güvencedir. ?öyle ki, GATT 1994 md. X:3(b), gümrük konular?nda idari i?lemlerin h?zl? inceleme ve düzeltme amac?n? gerçekle?tirecek yarg?sal/tahkimî/idari usullerin sürdürülmesini öngörerek, gümrük idaresi kararlar?n?n denetime kapat?lamayaca??n? ortaya koymaktad?r. Buna paralel olarak, DTÖ Ticaretin Kolayla?t?r?lmas? Anla?mas? 4 üncü maddesi, gümrük idaresinin idari kararlar?na muhatap olan ki?ilere ülke içinde söz konusu karara kar?? idari itiraz/inceleme veya karar?n yarg?sal temyizi/incelenmesi imkân?n?n tan? nmas?n? gerektirmektedir. Dolay?s?yla, söz konusu düzenlemelerin amac? gümrük kararlar?n

?n h?zl?, eri?ilebilir ve etkili biçimde gözden geçirilebilmesidir. Bu nedenle, yarg? yolu teorik olarak mevcut bulunsa bile, idari itiraz katman?n?n bütünüyle kald?r?lmas?, uyu?mazl???n idare içinde süratle giderilmesi ve hatan?n erken a?amada düzeltilmesi imkan?n? ortadan kald ?rarak söz konusu uluslararas? usul güvencelerine de ayk?r?l?k olu?turacakt?r.

Bu itibarla, transit rejimi ihlallerinde amme alaca??n?n miktar?n?n netle?tirilmesi, yükümlünün itiraz ve uzla?ma haklar?n?n korunmas? amac?yla “Ek Tahakkuk Karar?” düzenlenmesinin gümrük mevzuat?n?n ve uluslararas? düzenlemelerle de güvence alt?na al?nm?? bir gereklilik oldu?u aç?kt?r.

Yukar?da yer verilen mevzuat hükümleri ve yap?lan aç?klamalar ?????nda, transit rejiminin ihlal edilmesinden kaynaklanan vergi asl? alacaklar? için 30.07.2018 tarihli ve 36233267 say?l ? Genel Müdürlü?ümüz da??t?ml? yaz?s? çerçevesinde öncelikle ek tahakkuk karar? düzenlenmesi, an?lan karar?n kesinle?mesini müteakip 6183 say?l? Kanun kapsam?nda takibata geçilmesi suretiyle i?lem tesis edilmesi gerekmektedir.

Bilgi ve buna göre gere?ini rica ederim.

Mustafa GÜMÜ?
Genel Müdür

Da??t?m: Tüm Gümrük ve D?? Ticaret Bölge Müdürlüklerine

Bu yazı GümrükApp’ten alınmıştır.